

Wprowadzenie teologiczne

Międzynarodowe sympozjum „Nieustanne rodzenie się Kościoła / L'engendrement permanent de l'Église”, jakie odbyło się w dniu 20 kwietnia 2026 roku w Paryżu, stanowiło bez wątpienia interesującą teologiczną podróż w serce tajemnicy Kościoła – żywego organizmu, nieustannie rodzonego tak przez Trójosobowego Boga, jak i przez wierzących w tajemnicy przyjmowania łaski Bożej i ich ludzkiej wolności.

Organizowane przez krakowski Uniwersytet Papieski Jana Pawła II we współpracy z Faculté Loyola Paris i Institut Catholique de Paris zgromadziło wybitnych teologów z Polski, Francji i Watykanu, aby wspólnie zgłębić nie tylko dynamikę eklezjogenezy, rozumianej nie jako mechaniczny proces instytucji, lecz jako mistyczne i sakramentalne wydarzenie, zakorzenione w paschalnej tajemnicy Zmartwychwstałego. Kościół jawił się jako lud Boży istniejący „przed Kościołem” – od Abła po eschatologiczne spełnienie, nieustannie odnawiany w Eucharystii. Chodziło też o prezentację sytuacji Kościoła katolickiego we Francji, który przez różne znaki daje współcześnie świadectwo swojej niezwykłej żywotności.

Trudno nie zachwycić się bogactwem intuicji, które otworzyły się podczas obrad. Od pierwszych Ojców Kościoła aż po Augustyna, Hieronima i Grzegorza Wielkiego, którzy opisywali misterium Logosu nieustannie ujawniające się w duszy wierzącego, przez średniowiecznych komentatorów *Pieśni nad Pieśniami*, aż po współczesne myśli Henri de Lubaca, Yvesa Congara, Karla Rahnera, Franciszka Blach-

nickiego, Jana Pawła II, Benedykta XVI. Jak przypomina św. Tomasz z Akwinu: *ecclesia fabricatur* – Kościół jest wciąż kształtowany. Ta wizja uwalnia teologię od technicystyczno-utylitarnego spojrzenia na struktury, funkcje czy ministeria, kierując uwagę ku najgłębszej naturze Kościoła: sakramentalnie i mistycznie rodzącego się, a nie jedynie horyzontalnie konstruowanego ludzkimi projektami.

Symposium podkreślało wyjątkowość chrześcijaństwa jako unikalnego daru Objawienia: nadprzyrodzony charakter prawdy, tajemnicę Trójcy Świętej, Wcielenie Syna Bożego, historyczny fakt Zmartwychwstania oraz cielesny wymiar zbawienia – wszystko to przeciwstawia się dualistycznym tendencjom filozoficznym i relatywizmowi współczesności. Te prawdy nie są abstrakcyjnymi dogmatami, lecz żywym źródłem nadziei teologicznej – cnoty nierozzerwalnie związanej z wiarą i miłością – w obliczu sekularyzacji, obojętności religijnej, nowych form ateizmu, podziałów ekumenicznych i kryzysów kulturowych.

Odrodzenie Kościoła dokonuje się przede wszystkim dzięki Duchowi Świętemu – duszy Kościoła, który ożywia Go i prowadzi ku pełni prawdy (por. J 16, 13). Duch ten działa poprzez sakramenty, zwłaszcza Eucharystię – źródło i szczyt życia chrześcijańskiego, gdzie Chrystus uobecnia swoją Ofiarę i jednoczy wierzących w jedno Ciało. Odrodzenie realizuje się także przez intensywne studium Pisma Świętego, regularne przyjmowanie sakramentów Pokuty i Eucharystii, bogactwo liturgii łączącej niebo z ziemią, modlitwę prywatną i wspólnotową, świadectwo świętych oraz działalność charytatywną – troskę o ubogich, migrantów i cierpiących, gdzie Kościół na nowo odkrywa swoje powołanie do bycia znakiem miłosierdzia Bożego.

Niniejsza książka, będąca owocem paryskiego sympozjum, gromadzi referaty prelegentów i pogłębione refleksje uczestników. Pragniemy, by stała się nie tylko zapisem naukowych obrad, lecz także inspiracją do praktycznego świadectwa. W konsekwencji pokazuje,

że nadzieja chrześcijańska, zakorzeniona w wyjątkowości Objawienia, jest siłą zdolną do prawdziwego odrodzenia się Kościoła w naszych czasach. Zapraszamy Czytelników do wspólnej kontemplacji tej tajemnicy – ku większej chwale Boga i pożytkowi Jego ludu.

Program tego międzynarodowego sympozjum w sposób harmonijny łączył historię z teraźniejszością i przyszłością. Spotkanie otworzył dr Adam Sejbuk CM, który przywitał uczestników, po czym prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski OSPPE wygłosił teologiczne wprowadzenie w tematykę obrad. W części I, pierwszy referat poranny wygłosił ks. prof. dr hab. Piotr Szczur (KUL Lublin) pt. *Od arianizmu ku katolicyzmowi Gotów*, omawiając przemiany społeczne i eklezjalne w kontekście nawrócenia ludów germańskich. Po nim prof. Andrzej Napiórkowski (UPJPiI) kontynuował obrady referatem *Dynamika eklezjogenezy a duchowa płodność Kościoła*, w którym ukazał proces powstawania Kościoła, w który wpisuje się jego nieustanne rodzenie jako żywego organizmu duchowego. Pierwsze francuskojęzyczne wystąpienie miała prof. Dominique Waymel CSJ (Institut Catholique de Paris), która zaprezentowała *Macierzyński wymiar Kościoła w świetle jego sakramentalnej natury*, łącząc refleksję sakramentalną z duchowością eklezjalną. Siostra Profesor przynależy do Zgromadzenia Sióstr Apostolskich św. Jana (*Sœurs apostoliques de Saint-Jean*), czyli żeńskiej gałęzi Wspólnoty św. Jana. Z kolei ks. dr hab. Antoni Nadbrzeźny, prof. KUL, w referacie *Kościół w procesie stawania się. Ujęcie personalistyczne* omówił w sposób nowatorski Kościół jako wspólnotę osób w dynamicznym jej rozwoju instytucjonalno-duchowym, akcentując ujęcie Boga i człowieka jako relacyjnej osoby. Po nim ks. prof. dr hab. Andrzej Proniewski (UwB Białystok) przedstawił temat *Piotrowo-maryjne macierzyństwo Kościoła*, łącząc perspektywę hierarchiczną i charyzmatyczną, gdzie te dwie zasady: Piotrowa i Maryjna nie tyle są sobie przeciwstawne, co wzajemnie się uzupełniają. Po tych wystąpieniach odbyła się dyskusja (10:35–11:05) oraz przerwa kawowa (11:05–11:35).

W części II, pierwszy przedpołudniowy referat wygłosił msgr dr Michael Kahle (Watykan, Dykasteria ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów). Niemiecki naukowiec ukazał *Liturgię jako źródło odnowy Kościoła*, wskazując jej sakramentalne znaczenie w procesie stawania i rodzenia się wspólnoty Bosko-ludzkiej. Po nim dr Adam Sejbuk ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy (UPJP II) ciekawie mówił o *Koncepcji rodzenia we współczesnej teologii francuskiej*, przywołując ważne inspiracje z kręgu francuskiej myśli teologicznej XX i XXI wieku. Następne przedłożenie uczynił ks. dr hab. Damian Wąsek, prof. UPJP II, który interesująco zaprezentował *Dialog Kościoła ze światem w świetle antropologii Soboru Watykańskiego II*, analizując aktualność soborowego przesłania. Wybitny polski ekumenista, ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser (UO Opole) przedstawił referat *Ekumenia szansą na ukazanie wyjątkowości chrześcijaństwa*. Wykład *Co tradycja chrześcijańska wnosi do pojęcia braterstwa?* podejmujący zagadnienie chrześcijańskiej tożsamości w dialogu z nowoczesnością, zaprezentował prof. dr Étienne Grieu SJ (Facultés Loyola Paris). Francuski teolog ukazał chrześcijańską wizję braterstwa, zachęcając, aby łączyć relację z Bogiem z przyjęciem najbardziej odrzuconych. Chodzi o unikanie w ten sposób braterstwa oderwanego od rzeczywistości lub zamkniętego; ma ono być żywą inspiracją, jaka skłania społeczeństwo do włączania każdego, otwierania się na obcych i do krytycznego spojrzenia na własną historię. Rektor Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu, ks. Bogusław Brzyś z dużym doświadczeniem i rozeznanie omówił *Odnowę Kościoła w perspektywie duszpasterstwa parafialnego we Francji*. Na zakończenie, mgr lic. Jerzy Rutkowski CM (Institut Catholique de Paris) – który wydatnie zaangażował się w organizację całego paryskiego sympozjum – zaprezentował referat *Teologia polityczna: francuskie społeczeństwo a Kościół*, ukazując współczesne wyzwania religijno-społeczne. Wszystkim prelegentom oraz autorom artykułów należy wyrazić wielkie uznanie i podziękowanie za ich twórczy wysiłek badawczy i redakcję tekstów.

Warto wspomnieć siostrę dr Terezę Huspekową, gdyż również jej interesujące opracowanie *Kościół, który (nie) umiera: Eklezjologiczne inspiracje z twórczości Oto Mádra* znalazło się w tym tomie „Rodzenie się Kościoła”, a będącym już XVII. edycją *Cracoviensis Cogitatio Ecclesialis* Katedry Eklezjologii, wchodzącej w skład Instytutu Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu.

Zwieńczeniem były Eucharystie w pięknych duchowo i architektonicznie miejscach Paryża, czyli w kaplicy Matki Bożej od Cudownego Medalika, w odnowionej katedrze Notre-Dame, w kościele św. Wincentego a Paulo.

Symposium odbywało się pod patronatem Jego Eminencji ks. kard. Grzegorza Rysia, Wielkiego Kanclerza naszego Papieskiego Uniwersytetu oraz Jego Magnificencji ks. prof. dra hab. Roberta Tyrały. Również w łączności pozostawał z nami abp Rino Fisichella, prefekt watykańskiej Dykasterii ds. Ewangelizacji. Wdzięczność naszą kierujemy zatem nie tylko w stronę tych osób, ale ponadto do ks. prof. dra hab. Witolda Ostafńskiego, dziekana Wydziału Teologicznego naszego krakowskiego Uniwersytetu za jego słowa wstępu do niniejszej publikacji.

Andrzej A. Napiórkowski OSPPE
kierownik Katedry Eklezjologii
dyrektor Instytutu Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu

Kraków, 1 marca 2026 roku